مۇھەممەد يۈسۈف

يۈرەك سىرلىرى

« شىرلار توپلىمى »

1994 ـ ۋە 1999 ـ يىللار ئارىسى

ئالمۇتا ـ قازاقىستان

مۇندەرىجە

يۈرەك سىرلىرى 1

پىغان 2

تۈركىستانىم 3

ئىرادە 4

دوستلۇق 4

بىرلىك 4

كىبىر ئەيلىمە 5

ھەج سەپىرى 5

شېھىدلارنى يادلاپ. 6

تۇرمىدىكى ئىنىمگە....... 7

ئاتامنى ئەسلەپ 7

ئانام 8

سېنى سۆيىمەن 9

قىزىم بولدى 10

ياخشى 11

ئەرەبىستاندىكى دوستلارغا 11

روبائىيلار 12

مۇسۇلمان 12

ۋەتەن مۇھەببىتى 15

ھىجران 16

ئۇيغۇرۇم 17

ئېغىر نەپەسلەر 19

دوستلارغا 20

ئۇنتۇما 21

نادامەت 22

يازدىم 23

دوستلارنى ئايايلى دوستلار 24
نامەرت 24
غەپلەت 25
.ھەسرەت 25
شىكايەت 25
جىھاد 27
ئويغان 28
جىھادقا چاقىر ... 29
بىرلىك ئۈچۈن ... 30

يۈرەك سىرلىرى

شاتلىنىم بېشىمغا كەلمىگەن بىر قېتىم،
كۆزلىرىم بىل بىرىمى بولمىغان ھېچ تەم،
بەختىيار ياشايتتىم شېرىن خىيالدا ،
دەرتلىنىم كەلگۈسى تەل بىزگە يوق كەم،

بوراندا يېقىلدىم ، تۈز كۆڭلىنى ئېچىم،
يامغۇرغا قوشۇلدى مۇڭلىنورلەپ يېشىم،
قەدەردىن كۆزلىكىنىم شۇنچىلىك بولۇپ،
قايغۇردى ھەسرەتتىن بۇيالغۇز يېشىم،

ياش باھار جۇدۇرىدا كۆڭلىرىم سىرلىدى،
يۈرىگىم دەرت ـ ئەلەم ; ھەسرەتكە تولدى
ئۆتمە كەك كۆزلىرىم مەنسىز بولۇپ ،
ئاھ ! خۇدا مەن ئۆچەن يامان بولدى،

خۇشاللىق چاقىرىم ئۆز قالاپ كەتتى،
روھىمغا بىر كىشىلىك ئىپتى يەتتى،
قەمچىسىن ئۇرىنىتىپ بېشىمدا قەدەر،
يۈلبىغر كۆزلەرنى كۆزسىتىپ ئۆتتى،

زامانىم مېنىڭدىن ئۆچىنى ئالدى،
كۆڭلۈمگە بىر ئۆچمەس داغلارنى سالدى،
ئۆمرىم ھەممىدىن ئۆزۈلۈپ يەقەت،
ئاللانىڭ يەزلىنى كۆتۈشلا قالدى .

مۇسۇلمان ئىكەنمەن چىدايمەن داڭا ،
قەدەرىم ئاپ ـ تەنە قىلمايمەن ساڭا ،
ھەممىگە سەۋەبكار خاھىشىم دېيمەن،
ئىلاھىم ھېچ زۇلۇم قىلمىدى ماڭا .

10ـ 10ـ 1994 ئىستانبۇل - تۈركىيە .

پىغان

قۇدرەت ئانا ـ خاتەگىرى
ئۇنتۇمۇشلارغا ساھىپسەن،
كېيىنكى يۈز يىل ئىچىدە ؛
زۇلمەتلەرگە شاھىتسەن،

سىر كۈرت ساقلاپ تۇرسەن؛
يىرىلمايسەن نېمىشقا .
ئەلنىڭ يىغا ـ زارىغا ،
سىرىلمايسەن نېمىشقا .

ئىس ـ تۈتەككە ، كىرلىككە ،
رەنجىمەيسەن نېمىشقا .
ياۋۇزنىڭ ھارام قەددىنى ،
يەنجىمەيسەن نېمىشقا .

ئاپئاق يوتا باغلايسەن،
يىشىڭغا ھەم بېشىڭغا،
بەلكى ماتەم تۇتقانسەن،
شېھىت ئوغلانلىرىڭغا .

بىلمەنكى دەردىڭنى،
قايغۇغا پاتقان بېشىڭ،
دىرىم بولۇپ ئاققانلار؛
سېنىڭ قانلىق كۆز يېشىڭ.

21 ـ 02 ـ 1997 ئىسك.

تۈركىستانىم

تۈركىستانىم گۈزەل بېغىم،
پاناھگاھىم زور تېغىم،
ئۇندا غەمسىز ئۆتكەنتى،
سەبىلىگىم ھۆر چېغىم.

تۈركىستانىم دىلىمدا،
زىكرى دايىم دىلىمدا.
ئارمىنىم ھۆر كۆك ئۇغزىم،
لەپىلدىسە ئۇنىڭدا.

تۈركىستانىم ئۇلۇغ جاي،
نەپىسى، سىرلىق كانغا باي،
ئۇندا مىليارد بۆرىسى،
كۆرەڭگەندەك يېرلا ماي.

كېيىنگىچ ئۆزنىڭ تىلى،
باغلىپ يۇرت ھەم قولى،
بۇلغاندى نىجاسەتتىن،
سەدەپتەك ئاپئاق تېنى.

ئازاتلىق بىزگە نىشان،
قەلبە دىلدا ئىمان.
كېچىنىڭ جۇزى ئاڭلور،
شوڭا، تومتىسز شەيتانە.

كېلگەن سانسىز ياشلار،
زۇلۇمدىن ئاققان ياشلار،
ھسابسز قالماس شۆكلەن،
تۈركىستان ئانىدىن ياشنار.

10 - 09 - 1997 قسك.

ئىرادە

يارلىنى مېنىڭمە يۈكسەك غايىسىمر .
يۈتۈمدىن ئايرىلىپ چاقىلغان چېغىمدا .
ئوقۇشۇم يۈزلىكچە بولۇپ كەتتى نەلەر .
ئىپلاس ئاياقلاردىن گۈزەل بېغىمدا .

ئەگەرتاغ بويىدا بولۇم تۇرسىزلىدى،
گۈزەلمەنگۈلەمىدىن ئايرىلغان بىرقۇش .
قىسمىتىم يەنە يۈزھىجران بولىدى،
كىمگە ئەمەلىتىن خەلقىگىسىز يۈلۈقۇش .

15_ 1997.02 ئالمۇتا .

دوستلۇق

دوستلۇق ئۈچۈن تىرىشۇم قەدەم،
دوستلۇق ئۈچۈن يازار نەلەم .
دوستلار بىلەن كەڭكۈر ئالەم،
دوستلاربىلەن پايدور ئادەم،

27 _ 02 _ 1997 نىلك .

بىرلىك ئۈچۈن

بىرلىك ئۈچۈن گۈزدۈگلەر چىلىپ،
نەسىللەر چۈن داستان يېزىپ،
نى - نى ئەرلەر ئۆتكەن ئىسكەن،
ھەسرەت بىلەن كەتكەن ئىسكەن.

25 ـ 02 ـ 1997 ئىسىك .

كىبىر ئەيلىمە

كىبىر يامانىدۇر ، ئۇيامانىڭ ئىشى.
كىبىرنە ئۆركەسلەمەس ھېچبىر كىشى.
ھەممىمىز تەڭ ـ بۇئاللاھنىڭ تەڭشى.
ئاگاھ بول! دوستۇم كىبىر ئەيلــــمە .

كەمتەرلىك ئىپسىل ، ئۇبىلەن كىشى ئۇز.
كىبىر بابىدا پەقەت ئاللا يالــــغۇز.
خالىساڭ قوبۇل قىل ئاكى پەيلىڭ بۇز ،
ھەقىقەت بۇ ! دوستۇم كىبىر ئەيلىمە.

30 ـ 02 ـ 1997 ئىسىك .

ھەج سەپىرى

تەلمۈرۈپ يىل بويى ئىنتىزار بولــــغان،
ئاتلىنىپ چىقتىم بۇ شانلىق ســەپەرگە .
كىممۇ بۇيرە كىمنى كۆرۈپ كۆڭۈل بولمىسۇن،
مۇقەددەس قىبلىگاھ ـ ئىز ئۇلۇغ يــەرگە.

كۆرمىگەن ئارماندا، كۆرگەنگە تــەك،
ياتىدۇر دەللاردا ۋىسالنىڭ ئوتــــى،
قانداقمىز كۆيمىسۇن دەللار نۇرىدا ئۇ ـ
ۋەھىينىڭ بۆشۈكى ، پەيغەمبەر يۇرتى.

شۇلاھىم نىسىپ ئەتكىن مۇرادىمنــــى،
ۋىسالىم ئۇچاقلاپ كۆڭلۈم ياشارسۇن،
يۈزلۈپ ئاغدەك بۇيۇك گۇناھلىرىم،

قارايغان كۆزمىزدەك دىلىم ئاقارسۇن،

ئالمۇتا 1997 - 03 - 27

شېھىدلارنى يادلاپ

بۈگۈن ۋەتەن ئۈچۈن شېھىد بولغانلارنى،
ئۆلدى دېمەڭ. دىللاردا ھاياتتۇر ئەبەت .
مەڭگۈلار كەمەندە باغلانغانلارنى،
مەجبۇرى دېمەڭ. ئۇلار تەرتەمەرگەندۇر قەۋەت.

دىللاردا ئابىدە بولماق ئوڭايمىز ؟ .
يەڭگەن شۇدور. يېڭىلدى دېمەڭ ئۇلارنى.
قوي تۇرۇپ يۇرتنى قۇرقۇتماق ئوڭايمۇ؟.
غەلبىسىز ئۆتكەنتى دېمەڭ ئۇلارنى.

ئازاتلىق يولىدا بېسىلغان ھەربىر ئىز.
تارىختا مۇھەررەردۇر تىللاربويى ئۆچمەس.
ئۇنتۇلماس يۈرەكنىڭ كارۋانلىرى ھەرگىز.
نەسىللەر ياددىن ئاقيامەت كەتمەس.

بەدەلسىز داۋاغا يوق ئۆرھۆررىيەت.
جانىڭ ئاتاڭ ئەزەلدىن لايىقتۇر ئاڭا .
سېخلەرچە قان كېچىپ قىلماستىن ھىممەت،
ھالال ئەمەس بۈزۈەتەن ماڭاھەم ساڭا.

شېھىدلار قېنىدىن يارلاپ قىزىرىپ،
ئېچىلسۇن ھېچ سولماس گۈللەر - چېچەكلەر.
تۇغۇلسۇن ھەرساتەت ئۇلارنەسلىدىن،
قەسامكار، قايتماس، جەڭگىۋار يۈرەكلەر.

تسك 1997 - 09 - 14

ئۈمىدلىك ئىنىمگە

زامان بىزگە تار كەلدى، سەۋر قىلغىن جان ئىنىم،
كۆرمىشىڭنى ئويلىسام ئىنتىرىمەككە بۆلىتىنىم

يىگىرمىگە تولماستىن كۆزلەر كەلدى يېشىڭغا.
سوراي دېسەم ھالىڭنى بار ئىسمايمەن قېشىڭغا.

تۇغۇلۇپ ئۆسكەن تۇپراقنى ھېچ كۆزناسىز قىلىرمىدۇق،
غۇنچە ئۈزۈپ ئەتىگەن گۈزەل شاخدىن قايرىلدۇق ،

ۋەتىنىمنىڭ ياتلىقىدىن، تۇزى غېرىپ ھالى يوق -
روھى چۈشكۈن يۈرمىگەن، چىرايىدا قانى يوق ،

ۋەتەن دەردى چەككەنلەر بىزلا ئەمەس بۇزنى بىل.
ئەنىز ئىزىز تۇپراقتا ئەلپىزتىنۇ بار جەدىل.

ئۈمىدىڭنى ئۈزمىگىن، بىزگە مەنسۇپ كېلىچەك.
ئازادلىقى ۋەتەننىڭ ئەلگە نۇر تاڭ بىرىنەك.

ھەسرەت چەككەنلىرىڭنىڭ ھەممە ئاللا ئەقلىرى.
بۇ جاپالار ئۆتكۈزلار ئالە ئالقارغان بىر كۈنى.

1996 — 02 — 02
ئالمۇتا .

ئانامنى ئەسلەپ

كېچىلىك قىلدىم : ئانام سەگرائتا ئىكەن،

يۈزەردىم باش — ئاياغىدا تەمترەپ،
بىر قاراپ ماڭا كۆزلىرىم سىرەپ قويسا،
ئويناپ كەتتىم غەمسىزلىكتىن ئەركىلەپ.

ئېلىپ كەتتى مېھرىبان ئانامنى،
ئەرتىسى ھامان داۋۇتقا سېلىپ،
ھوشى يوقتىپ ئاش كەبى قېتىپ؛
ھەيران قالدىم يېتىمىنى قىسىپ.

ئاز دىگەندەك ياشقا كەلگەن بۇ دەرتنى،
ئۆزۈڭ ئۆتمەي يۇرتتىن ئايرىلىپ كەتتىم،
ئۆتكۈزۈر ئىدىم؛ خوردىن زۇلپىقاردەك،
دىشلارغا ئوروللۇپ قايرىلىپ كەتتىم.

ئانامنىڭ قويندا ئۆسۈپ يېتىلىپ؛
بىلمىگەن ئىكەنمەن ئۇنىڭ قەدرىنى،
قايتۇرۇشقا خەپ ئۆلگۈزمەي قالدىم؛
ئانامنىڭ ئەجرىدىن سىڭگەن بېرىنى.

18 — III — 1937

ئىسىك — قازاقىستان

ئانام

ئانام مىنى ساغلام بېقىپ يىتىشتۈردى،
ئاتىلىقنىڭ شەپقىتىگە تېرىشتۈردى
ئۆزلە ئوغلۇم! ئويۇزقالارنى كۆرمۈل دەپ؛
ھارماي يۈلەپ مىنى كۆككە ئۇلاشتۇردى.

كۆككە لاچىن پەرۋازىمغا قولاق سالدى،
ئىزۇر دەپ مىنى قاناتقا ئېلىۋالدى،
ھاياجانغا چۈمگەن ئانام ياشلارنى تۆكۈپ،
كۆزلىرىنى ئۆزمەي مەندىن قاراپ قالدى.

ئەگرى تاغدىن سىناغچە چۆللەر كەزدىم،
ئاتام بەرگەن ئىلھاملارنى دىلغا تىزدىم،
ئۆنىڭ يۈتمەس روھى بىلەن تاغلار ئاشتىم،
ئۆزلۈمنى ھەم ئىسكەندەرنىڭ يېرى سەزدىم،

ئەجدادلىمەن يېرتان خورما تايقان ئىلىم،
ئاۋال ئۆزنى شوئالامغا يىرەي دىدىم،
سونام ئۆزنى قول ئۆزاتتى قېرى بوۋاي......؟،
ئۆزاق تارىخ ئۆتكەن ئىكەن شوندا بىلدىم،

قېرى بوۋاي، ئاقىرىپتۇ چاچ ساقىلى،
تىترىمەكتە قورۇق چۈشكەن ئىككى قولى،
مۈكچىيىپتۇ يىللار بىلەن ئۇنىڭ بېلى،
زەرداپ بولۇپ پەرزەنتىم دەپ سۆزلىغان دىلى،

ئاتا دېدىم: ياشلىقىڭنى ماڭا بەردىڭ،
بىرقېتىم يەنەھېچ مېنىڭ ياكى دەردىڭ،
كۆپ ياشىغىن، ھېچ ئۆلمىگىن، ئارمانغا يەت،
ئىككى ئانام كەم بولمىسۇن مېنىڭ ئەجرىڭە.

1994 - 10 - 24
ئىستانبۇل - تۈركىيە.

سېنى سۆيىمەن

گۈزەل قىزچاق ھۆسنىڭگە بىر قاراپ ئاشىق بولدۇم،
سېنىڭ ئىللىق مېھرىڭدىن يۈتمەس سۆيگۈگە تولدۇم،

سەن ئۆتۈگدا يالدۇرۇپ قويدۇڭ مېنى ئارماندا،
ھالىمغا ھېچ باقمىدىڭ مەن ئارقاڭدىن چاپقاندا،

بىر كۆزقىسىپ ئالدىڭغىز ئەزرائىل يۇتۇپ جېنىمنى،
پاكى دارغا ئاسماستىن يا ئېلىپتىماي تېنىمنى،

ۋىسالىڭنى تىلەيمەن كېچە - كۈندۈز تەلمۈرۈپ،
ھېچ ئېسىمدىن كەتمەيسەن قەلبىم ساڭا تەلپۈنۈپ،

كۈنچىقىشقا يۈزلىنىپ دەرىزەمدىن مارايمەن،
قايسى ياقتىن كېلەردەپ يوللىرىڭغا قارايمەن.

كېچە ياتسام چۈشۈمدە دائىم سېنى كۆرىمەن،
ۋىسال قۇچاق ئاچقاندەك سېنىڭ بىلەن يۈرىمەن.

گۈزەل قىزچاق قوبۇل قىل ساڭا ئۇرغان قەلبىمنى،
سەنمۇ بىر كۈن ئارتمىغىن مېنىڭ ئارتقان دەردىمنى.

يۈرىكىمنى لاچىن بوپ دەسلەپ ئۈزۈۋالغاندەك،
ئەمدىلىكتە ھىجراندا مېنى ئۇرتا داغلىدىڭ

ئاتەش بولۇپ ئىشقىڭدا سېنىڭ ئۈچۈن كۆيىمەن،
مېنى تاشلاپ كەتمىگىن سېنى دائىم سۆيىمەن.

1994 - 08 - 01 خوتەن .

قىزىم بولدى

يالغۇز قىزىم يۈرەكتىن ئايرىلغانىدىمەن،
ئاللاھىم پەزلىدىن بىر قىزىم بولدى،
دېمەككى، دۇنيادا نام - نىشانىمچۈن،
مېنىڭمۇ نەسلىمدىن بىر قىزىم بولدى.

ئانامنىڭ ئىسمىنى بەردىم ئۇنىڭغا،
ئۇنتۇلماسقا شۇ ئانامنىڭ ئەجرىنى،
چۈنكى، ئۇئىدى نەق مېھرىۋان ئاڭا،

سۆيەتتى - مەن قىزىمنى سۆيگەندەك - مېنى.

1996 - 10 - 17

ئالمۇتا.

ياخشى

ھاياتلىق - ئىمان، ھاياتلىق - كۈرەشتۇر.
ھەممە ئىنساپ بىلەن ئۆتكەن ياخشىدۇر.
بۇ ھاياتلىق ئالەمگە كۆزرە گېلىپ كەتمەي؛
ئاقىۋەت ئىماندا كەتكەن ياخشىدۇر.

1997 - 03 .21

ئېسىك - قازاقىستان.

ئەرەبىستاندىكى دوستلارغا

دوستلار مېھرىڭىزنىڭ ھارارەت ئۆتۈپ،
ساداقەت مۆجىزە ئۆرلەيدۇ يۈرەك.
ئاپاڭكى، رىشتىمىز باغلىنىپ تۇرغان-
تۈلۈزغۇار مۇددىئا بىر تۇرداق تىلەك.

قىسمىتىم بىرىنىزنى مۇساپىر بولۇپ،
چىقسامىز ئاتلىنىپ ئۇزاق سەپەرگە.
پىداكار دوستلاردىن ھەممىتكە تولۇپ؛
بېلىمنى باغلىدىم شاتلىق زەپەرگە.

يۈزلىگەنسىز قالمىدىم غۇربەت شەھرىدە،
دوستلىرىم ئاچقاچ قويمىدى ماڭا.
دېمەڭكى، چىن يۈرەككە نىچ قېلمىدىن،
ئەي قەدىرلىك دوستلىرىم رەھمەت ساڭا.

1997 ـ 04 ـ 05

جىددە ـ سەئۇدى ئەرەبىستان.

روباﺋﯩﻴلار

ئەجەبمۇ تەڭشەلمىگەنىكەن بۇ جاھان،
بىراۋلارغا ھەققىگە خورجا بولغان.
بىراۋلار ئۆز ئۆيىدىن ئايرىلىپ قېلىپ،
ئاپالماي ھېچ چارە ئىلادا قالغان.

* * *

تۇغۇلغان تۇپراق ئەزىزدۇر ھەر كىمگە شۇنچە،
ۋەتەنسىز بولمىسا خورلانماس كىشى بۇنچە.
تۈنلەرمۇ شۇندق ئۆزار كەتن ئۇيقۇسىزلارغا،
سۆزلىمىگەن ئاتىنى ئاڭغا ئامال قانچە؟!.

1997 ـ 08 ـ 06

ئالمۇتا.

مۇسۇلمان

ھەممە جايدا تۇغۇلغان؛
ئىناۋەتلىك مۇسۇلمان.
پاك خىسلەتتا تۇغۇلغان؛
ساخاۋەتلىك مۇسۇلمان.

ئەسىر بويى شام يېقىپ :
پەرىجاھانغا تۆرچىپ،
قەبىلەرنى يورۇتقان،

كارامەتلىك مۇسۇلمان.

ھەقىقەتنى ئۆگەنگەن،
خۇراپاتنى تۈگەتكەن،
توغرىلىقنىڭ ئۈنۋانى،
ئادالەتلىك مۇسۇلمان.

مەدەنىيەت يارىتقان،
ئەلنى ئاگاھلاندۇرغان،
پەزىلەتنىڭ ئۈلگىسى،
ماھارەتلىك مۇسۇلمان.

ئالىي جاناب، رەھىمدىل،
تېخى كەمتەر، كىچىك پېئىل،
ئىنسانلارنىڭ سەرخىلى،
سالاپەتلىك مۇسۇلمان.

ئاجىزلارغا يار بولغان،
يوقسۇللارغا يار بولغان،
يېتىملارنىڭ ئاتىسى،
خاپالەتلىك مۇسۇلمان.

ياخشىلارغا ئەپ بېرىپ،
ياخشىلىقنى ئەپ كېلىپ،
ئۆز غېمىنى ئۇنتۇغان،
قانائەتلىك مۇسۇلمان.

ياخشىلىقتا نامى بار،
ئۆچمەس شەرەپ - شانى بار،
ھەقنى ئېيىپ چارقىغان،
ئىنسابەتلىك مۇسۇلمان.

قۇرئان كەرىم دەستۇرى،

مەسچىت ئۈرنەك تۈزلۈپى،
ئاللانىڭ سۆيگەن قۇلى،
شاراپەتلىك مۇسۇلمان،

بىر ئاللاغا باغلىنىپ
مۇھەببەتتە داغلىنىپ ،
ئىبادەتكە يارىغان،
تىلاۋەتلىك مۇسۇلمان.

ھەق يولىنى ئازسىغان،
ئەلگەتۈزۈك قازسىغان،
ھالال ئىشلەپ تەرتۆككەن؛
ئىتائەتلىك مۇسۇلمان .

ھەر بالاغا چىدامىلىق
ئەل ئىشىغا يارامىلىق ،
ئاخىرەتچۈن ياشىغان،
مەتانەتلىك مۇسۇلمان .

سادىق بولۇپ دىنىغا،
لايىق يۈرۈپ نامىغا ،
جەننەتنى دەپ رەببىدىن ؛
بەشارەتلىك مۇسۇلمان.

ھەر كىشىگە كۆڭلى كەڭ ؛
شەپقىتى كۆپ، كۆڭگەنەڭ،
ھەقسىزلىكنىڭ دۈشمىنى،
جالالەتلىك مۇسۇلـــمان،

شۇملۇق، قۇرۇلۇق بىلمىگەن،
تــەل يىغلىسا كۆزلىگەن ،
تىلەپ دايىم ھەمـــمىگە،
سالامەتلىك مــۇسۇلمان،

باشقان يولى ھەقىقەت ،
داۋاسىدۇر شەرىئەت ؛
ئۇسقۇزلاردىن قورقمىغان،
شىجائەتلىك مۇسۇلمان.

ئاسارەتلەر زۇلمىدا ،
زەنجىر، كىشەن، تۈزىمىدا،
ھەق يولىدا قايتمىغان ،
جاسارەتلىك مۇسۇلمان.

دۈشمەنلەرگە ھەيۋەدىن ؛
ھاماقەتلەر پەيلىدىن ،
قارابەدنام چاپلاتمىغان،
پاك نىيەتلىك مۇسۇلمان.

ھەق ئىگىلەر سۆيمەيدۇ،
دەۋر مۇندۇق ئۆرمەيدۇ ،
كەلگەي بىر كۈن كۈزىنىكىنىك،
پاك نىيەتلىك مۇسۇلمان.

كىمكى يولى تەقۋا بەك ،
يوقۇرىدا ئىچقاندەك،
دەيمىز ئۇنى ماختىنىپ،
كامالەتلىكمۇسۇلمان .

1996. 80 .01
ئىسىك - قازاقستان.

ۋەتەن مۇھەببىتى

ھەر تاڭ سەھەر چىقىپ تالاغا،
كۆزۈم چۈشىدۇ ئۇزاق - ئۇزاق باقسەن.

ئۈپۈرىڭنى كېزىپ كەلگەن قۇياشقا،
ئاھ! ۋەتىنىم يۈرىكىمنى ياقىمەن .

چاچلىرىمنى سىپاپ ئۆتكەن شامالنى
ئەي ۋەتىنىم ساڭا سالام يوللايمەن،
پەرۋانىدەك قەلبىم ساڭا تەلپۈنۈپ،
ئىشقىم بىلەن سېنى ھامان يادلايمەن.
1994 - 11 - 28
ئىستانبۇل - تۈركىيە

ھىجران

يۈرىمەن پالاسىق چېھرەمنى ياشلاپ،
چۆللەردە يول يۈزۈپ يۇرتۇمنى تاشلاپ،
ئەگرى تاغ بويىدا تەلمۈرۈپ ئاڭا،
يۈرىمەن ھەسرەتتىن كۆزۈمنى ياشلاپ.

تۇپرىقىم كەڭ شۇنچە ھەر كىمگە، يىراق -
سىغمىغاچ بولدۇمەن ئۆزگىدىن يىراق.
ياراڭمەن غۇربەتتىن قۇرتۇلۇپ بىر كۈن،
ياماڭكەن ھەممىدىن بۇ ھىجران - پىراق.

بىرلىرى ئىچىلىپ قاقاقلاپ كۈلەر،
بىرلىرى ئىچىپ ئاھ - ئۇھلاپ ئۆلەر،
تەلۈزمەتنىڭ قەدرىنى ئەمما -
چاپايۇ - مۇشەققەت تارتقانلار بىلەر.

سۆيۈملۈك: قەدىردان ئاتام بارمىدىك.
كۆرۈشكە ئۆزنى زامانىم تارمىدىك.
كۆزۈمنى ئۆچىدۇ ھەر سەھەر - ئاخشام،
بىر ئۇقغان قېرىنداش ھەم دوست - يارمىدىك،

سېغىنىپ كۈتكىنىم كەلمىدى ئەجەپ ،
يۈرىمەن ئاقماس ئىچىمنى ئىتىپ يەپ،
گاھ كېلەر ئۈمىت قىزى بىر تاتلىق كۈلۈپ:
غۇربەتلىك ۋاقتلىق ، ۋىسالىڭ ياردەم.

يۈرىمەن ئۆزەمنى ئۆزۈم چىڭ تۇتۇپ؛
يۈرىمەن دەردىمنى ئىچىمگە يۇتۇپ،
ئاتىمىز - خەپ - مېنى يۈگۈنۈم سېنىپ؛
يۈرىمەن ئەتەمدىن ياخشىلىق كۈتۈپ.

1995 - 06 - 08

ئالمۇتا

ئۇيغۇرۇم

مېنىڭ ئەسلىم ، مىللىتىم،
ئەي قەدىردان ئۇيغۇرۇم .
شانلىق گۈلدۈر تىلىگىم ،
ئازاتلىقنىڭ ئارزۇيۇم .

ئەللەر يازغان ئۆچمەس قىپ،
تارىخىڭنى ، شانىڭنى.
يېزىڭ گۈزەل جاھان تونىغان ،
ئۇيغۇر دېگەن نامىڭنى.

ئاسىيادا ئۆتكەن يوق ،
ئات چاپتۇرغان ئەرلىرىڭ.
ئەمەۋەتتىن ئۆتكەن ،
ياۋ ئۇرۇلغا ئېرگىنەك .

مەدەنىيەت، سەنئەتنى،
باشقىلارغا ئۆگەتكەن.
ئۆزگەنلەر ئادالغەن،
كامالىغا سەن يەتكەن.

يۇرتۇڭ ئىدى ئۆتمۈشتە،
مەرىپەتنىڭ مەركىزى.
سېنىڭ بىلەن ئېچىلغان،
خوشلارنىڭ كۆزلىرى.

سىر قۇشلاردا باتۇر سەن،
يېڭىلمىگەن ئەزەلدىن.
يىراق كەلدى خىيانەت،
يېڭىشكى ئۆز ئەلدىن.

ئەسىر بولدۇڭ ئۇيغۇرۇم،
جادۇگەرنىڭ سېھرىدىن.
ئۆرتۈلالماي شۇ كۈنچە،
ھېسسىدىن، مېكرىدىن.

چەت ئەللەرگە تارقىدىڭ،
ھۆر - ئاماندىق كۆرمىدىڭ.
مىڭ بالالار كەلسىمۇ،
قان تۆكتۈڭ ئۆلمىدىڭ.

غەمكىنلىكتە ئاشايمەن،
بىز ھالىڭغا قايغۇرۇپ.
سائىڭا كەلگەن قىسمەتكە،
ئىچ - ئىچىمدىن ئاھ ئۇرۇپ.

تاڭ يورۇقتا ئازلا قالدى،
ئەمدى سەنمۇ ئويغانغىن.
ئەجدادىڭ ئۆزۈز كەلمەيدۇ،

ئەللىرىڭچۇن ئويلاتقىن.

كەلسۇن سېنىڭ ئاستىڭ،
ئەزىز خەلقىم ئۇيغۇرۇم.
يۈرەكلىكتىن ئېچىلسۇن،
مېڭگىمۇ ئۇرۇن گۈلۈم .

1996 - 08 - 01
ئېسىك - قازاقستان .

ئېغىر نەپەسلەر

ئەجەبمۇ شەپقەتسىز بىر زامان بولدى؛
پالاكەتتى ئۆتمۈشتىن يامان بولدى .

زالىملار قان ئىچىشتە ھەددىدىن ئاشقان؛
خەلقىنىڭ ئاقتى تۈگەپ ، غەزىپى تاشقان.

زىندانلار ھەق دېگەنلەر بىلەن تولغان؛
گۈزەلدىكى چېچەك سولغۇنلار ئۆلمەستىن بولغان.

پاك تەنلەرنى زەھەرلىك جايانلار چاققان،
ئىسسىق قانلار سۇ كەبى دەريان ئاققان.

ئانىلار ھەممىسى ھالسىزلانغان
بىزگە ئۆزالە دېگەننى قولغا ئالغان.

ئەزىز شېھىت سەنمۇ دەل بىز كۆزلەردە ،
تورغا چۈشۈپسەن كۆتۈرۈلمىگەن بىر پەردە.

شۇم خەۋەر كەلگەچ قايغۇردى يېشىم؛
يەرگە تۆكۈلدى ھەسرەتتىن يېشىم؛

قاندقمۇ چۈشۈپ قالدىڭ بۇ تۇزاققا؛
بۇ دۇنيادا مېنى يوق بىر دوزاققا.

تۇرمۇشۇڭ شاتلىق، سەن شىمگىر مەسۇم،
ۋىجدانىڭ قىلدى سېنى دۈشمەنگە مەھكۇم.

ئۈمىتسىز بولما! ، داۋانلىرىڭ ھەقتۇر.
ئاخىرى يەڭمىگەن ھەقىقەت يوقتۇر.

نە ئامال بار ؛ بۇ قەدەرنىڭ قىسمىتى،
ئادالەت يوق، بەلكى باردۇر ھېكمىتى.

سەھەر ئاخشام تىلەيمەن ساڭا نىجاتلىق،
شۇ مۇقەددەس ۋەتەنگە ھۆرلۈك، ئازادلىق.

1997 - 11 - 16
نىلك - قازاقىستان،

دوستلارغا

ئەزىز دوستلار ھەۋەسلەرنە ئوينىما :
ئىززەتنى ھەم مەستلىقنى ئويلىما.

پەخىرلەنگىن، پەيغەمبەرگە ۋارىسسەن،
دۆلەت يولىڭدا! سەن ئۆزۈڭغا خالىسسەن.

ئىرشىقلىق بۇ يولدا ، ۋىجدانسىز بولما ،
دائىما ئويغاق بول، غەپلەتكە تولما.

ئىشپاقى چىلك تۈزۈپ ئالغا چامدا،
خەلقىڭ كۈزلىگەن ئۈمىتى ياخشى قامدا.

تۇرپىن ئايرىلغـــــان زېمىن تۇر ھامان
بېشى قاتار، ئارلىشىپ ئاڭا جاھـــان،

دوستلارنى قەدىرلە ئىززەت ئاپسەن،
غەيرەت، شىكايەتتىن خورلۇق تارتسەن.

مۇھەببەت بىلەنلا ئىللىقتـــۇر دۇنيا ،
ئىناقـسىزلىق دەسسەمىز ئېغىر گۈزتـــا ،

دوستلاردۇر ساڭا قېرىنداش، ئاتا ـ ئانا ،
يارمۇ مۇندا ئۇلاردىن مېھرىبان ساڭا.
1997 ـ 11 ـ 17
ئالمۇتا ـ قازاقستان .

ئۇنۇتما

ئەزىزدوستلار ۋەزىپەڭنى ئۇنۇتمـا،
غەيرەت ئىچرە ياشلىقىڭنى قۇرۇتمـا ،
كەلگۈسىدىن ئۈمىدىڭنى سۇۋۇتما،
يولۇڭ ھەقتۇر سەن ئەسلا ھۇزدۇقما.

ئوقۇغاندىن ئاخىدەك ئېغىر مەسئۇلۇق بار،
ئۇنى ئۇنتۇش چوڭ خاتالىق ھەمسە ئار،
ئەمەل قىلماي مۇنداق بىلىم بەرمەس كار،
ئالىم بولساڭ بۇيرۇقچىڭنى ئۇنتـــۇتما.

ئىشەنمە يۈزلەنگە: ھامان مۇساپىرسەن ،
توغرىسى ھەق يولىدا مۇھاجىرســەن،
بىلمەك ئىشىڭنى ئاخىرەتلىك تاجىرسەن،
ئاقىل بولساڭ ئۆز يۇرتۇڭنى ئۇنۇتما.

بۇۋاقىت سەن ئۈچۈن ھازىرلىق دەۋرى،
ھەر ئۇرسەت پىشىدا بار ئۆتنىڭ جەۋرى،
ئۇمىتلە ئۆزگەمەس كىشىنىڭ سەۋرى،
بىلگەن بولساڭ مەسلىگىڭنى ئۇنۇتما.

ۋەتەنلىكى دوست - يارلىرىڭ ئۇزاقتا،
ئۆزلىنىپ يۈر دۇنيادا دوزاقتا،
غاپىل بولما! سەن راھەتتە، ئۇزاقتا،
ۋىجدان بولسا دوستلىرىڭنى ئۇنۇتما.

جان - دىل بىلەن ئادا قىلغىن قەرزىڭنى،
تەھمال قىلىپ كام قىلمىغىن پەرزىڭنى،
دوستا ئەتكىن! ئاللا ئاڭلار ئەرزىڭنى،
مۇمىن بولساڭ تەقۋالىقنى ئۇنۇتما.

1997 - 11 - 17

ئالمۇتا - قازاقىستان.

نادامەت

قەلبىم يانسا ئاتەش بۇلۇپ كۆيگىنىمنى بىلمىدىم؛
ھەۋەسلەرگە ئالدىنىپ سۆيگىنىمنى بىلمىدىم،

بىرگە ئۆتكەن كۈنلەردە ئاڭا پەرۋا قىلمىدىم،
ماڭا سۆزلىگەن قەلبىنى ھېچ كۆزۈمگە ئىلمىدىم،

ئادەمگە سەۋەپسىز مۇھەببەتنى خار قىلدىم
سۆيگىنىمنى قەلبىمدىن بىرەر سۆزگە زار قىلدىم

ئەمدى مەڭگۈ ئايرىلدىم، سەۋەپ بولۇپ قاراشىق،
ياشلىق دېگەن شۇ ئىكەن كۆيۈنچىسى سارغىلىق.

كۆزلەر يالغۇز ئۆتمەكتە دەرت - ئەلەمدە، ھەسرەتتە؛
نەچچە ئۆلۈپ، تىرىلىپ ئۆتكەن ھەربىر سائەتتە.

پۇرسەت كەلتى كېچىكتىم، قايتىشقا يول توساق؛
تاغ - داۋانلار ئاشالمىز ئارلىقىمىز بەك يىراق.

شۇنداق ئىكەن مۇھەببەت: گاھ بېرەركەن سائادەت؛
ئەلك ئۆگەنگەلمىسە بېشلاركەن شاقاۋەت.

كۆيمىگەننى ئوت بىلەن كۆيدۈرەركەن مۇھەببەت؛
ئۆلمىگەننى دەرت بىلەن ئۆلتۈرەركەن مۇھەببەت.

يىراق دەردى يامانكەن خاراپ ئىكەن يۈرەككە،
كاشكى، ئامال بولسىكەن مېڭگەنمىكى كۆرەككە.

ئەمدى باشقا چارە يوق دەرت ئەلەمگە تولماقتىن؛
قەدەر بەرگەن قىسمەتكە ئاخىر رازى بولماقتىن.

1994 - 10 - 05

ئىستانبۇل - تۈركىيە

يازدىم

بىلگەننىڭ ئوخشايمەن، بىلگەنچە يىراق -
پاراسەت يابىدا ئەمەسمەن ئويغاق.
ئوقۇدۇم يۈرىكىمنى ئايرىلىپ ئۇزاق؛
بىلمەيمەن تېزىشنى ھەرقاچان قايناپ.

شۇنداقتىمۇ يازدىم بىلگەننى ئۆتۈپ،
ياشلىقىم كەتمىگەن مەنسىز ئۆتۈپ؛
بىلگىنىم ئاز يىراق ھەممىتىم باركۆپ؛
يازدىمەن ئاللادىن ياخشىلىق كۈتۈپ.

1995 - 06 - 12

ئالمۇتا - قازاقىستان

دوستلارنى ئائىلىلى دوستلار !

بىر تەن بولۇپ يابرايلى ئەي دوستلار ،
بىر داۋادىن سابرايلى يەي دوستلار ؛
ھاياتقا ئاتىل قارايلى ئەي دوستلار ،
دوستلارنى بىز ئائىلىلى ئەي دوستلار .

قېتىمىز ؛ دىتىمىز بىر ئەمەسمۇ ؛
دەردىمىز ؛ دىلىمىز بىر ..ھەمەسمۇ ؛
ئۆستۈرگەن ئېلىمىز بىر ھەمەسمۇ ؛
دوستلارنى بىز ئائىلىلى ئەي دوستلار .

دوستلارنى ئىناش ئۈزنى ئاياشقـــــىز ؛
دوستلارنى ئۈزغان ئىدى ئۇرخماشقـــىز ؛
ھەممىمىزنىڭ قەلبى ئۇت - قۇياشقىز ؛
دوستلارنى بىز ئائىلىلى ئەيـــــدوستلار .

سۆيۈپ مېھنەت، ھەقىقەت، ئادالەتنى،
تاشلاپ غەيۋەت، شىكايەت، ئاداۋەتنى،
ئېلىپ قېلىپ پەقەت پاك مەزھەبەتنى،
دوستلارنى بىز ئائىلىلى ئەي دوستلار .
1997 _ 03 _ 20
ئالمۇتا - قازاقىستان

نامەرت

نامەرتلەر چىدىماس كېلەر كەن غايەت،
ھەدىسە بىراۋدىن قىلىپ شىكايەت ،
مەنپەئەت كۆرمىسە ئارقىدىن غەيۋەت،

سىڭىپ كەتكەن ئىكەن قېنىغا بۇ ئادەت،

1997 _ 02 _ 25

ئالمۇتا قازاقىستان

غەپلەت

كۆرگەن كۆزنى ئۇيۇتقان بەزىلەر ؛
يۈرىدۇ كۆرەڭلەپ، ئۆزىنى ماختاپ
ساخاۋەت يولىدىن كەلگەن قەرزلەر ؛
سورالماسمۇ ئاخىرى بىر كۈنى ئۇختاپ.

1997 _ 02 _ 30

ئالمۇتا _ ئىسىك

ھەسرەت

سەدەپتەك سۆزلۈك تىلى بۇ گۈزگۈلۈم ؛
داغ قويدى ئۇياسىزنىڭ قولـــــدا ،
سۆيگىگە ئۇتقان بىر پاك تەقدىمىم _
خورلاندى ئۆزىنىڭ ۋىـــــسال يولىدا ،

سىڭلاپ كەلدى يېشىغا پىغان ؛
قاپلىۋالدى دىلىمنى ئەلـــــەم ،
يازاي دەسەم يۈرەك دەردىمنى ؛
ئاغرىدى جان، تىترىدى قەلەم.

1994 _ 11 _ 28

ئىستانبۇل

شىكايەت

دەۋرىم قىلمىدى ماڭا ئادالـــــەت ؛

كۆزلۈمگە يېزىتى ئۆچمەس يادىۋەت.

كۆزلىرىم غەمكىن ، چىرايىم رەڭسىز ؛
شاتلىقتىن بولغۇر ھېچبىر ئالامـــەت .

بەختىمنى باستى تۈزۈلۈك شاقاۋەت ؛
دىلىمدا قالدى ئۆچمەس ئەداۋەت ،
ئازاپلار قالدى مېنى قوينـــىدا ؛
بىر قىيامەت بولدى نىھايـــەت ،
29 ـ 11 ـ 1994
ئىستانبۇل

دەۋرىم قىلمىدى ماڭا ئادالەت ؛
كۆزلىمگە يۇقتى ئۆچلۈك ئاداۋەت .

كۆزلىرىم غەمكىن ، چىرايىم رەڭسىز ؛
شادلىقتىن يىراقتۇر ھېچبىر ئالامەت .

بەختىمنى باستى تۈرلۈك شاقاۋەت ؛
دىلىمدا قالدى ئۆچمەس ئاداۋەت ،
ئاھلار ئالدى مېنى قوينىغا ،
بىر قىيامەت بولدى ناھايەت .
1994 _ 11 _ 29
ئىستانبۇل

جىھاد

جىھاد قىلىش پەرز بولغان بىر بەندە ،
جىھادسىز قانداقمۇ ئامانلىق بولسۇن .
ئۆلۈمدىن قورقۇپ قېچىپ يۈرگەنلەرگە ،
ئۇنىڭسىز نەدىمۇ ئامانلىق بولسۇن .

جىھادتۇر بىلسەڭ پەيغەمبەر مەسلىگى ؛
جىھادتۇر ھۆرلۈك ، ئازادلىق كېلىشى ؛
جىھادتۇر دىنىڭ ئاساسلىق تىرىگى ؛
جىھادتۇر بۈگۈن ۋەتىنىڭ تىلىگى .

جىھادتۇر بىرلا چارە ھۆررىيەت ئۈچۈن ؛
باشقىچە ھەل بولماس بىزنىڭ مۇددىئا .
جان تىكىپ جىھاد قىلماق بۈگۈن ؛
ئۇنتۇلماس بىزنى كۆزيېشى _ دۇئا .

1999 _ 01 _ 06 _ كۈنى
ئىسىك _ قازاقىستان

ئويغان

ئويغان دوستلار، ئويغان! غەپلەتتىن ئويغان!.
ئاچقىن ئەتراپلارغا كۆزۈڭنى يوغان،
خەلقىڭ زۇلۇم ئاستىدا پەرياد قىلغان
بارلىقىڭ تۈگەش ئالدىدا تۇرغان

1999 ـ 02 ـ 05 ـ كۈنى
ئالمۇتا ـ قازاقستان

جىھاد چاقىرىقى

ئۆلۈمدىن قورقۇپ ھەسسىلەپ ئۆلۈپ،
قۇللۇق ھاياتنى ئۆمۈر دەپ سۈرۈپ؛
بويىنىمىز ياغلاق قويدەك يېزىپ،
ساماندەك يۈزلەر يالغاننى كۆزلۈپ،
خورلۇقتا ئۆتتۇق جىھادنى ئۇنتۇپ.

ھۆرلۈككە بىزمۇ يارالغان ئىدۇق،
سەلتەنەت قۇرۇپ تۇرالغان ئىدۇق،
قىتئەلەر ئاتلاپ تارالغان ئىدۇق؛
بارغانلا جايىنى سورالغان ئىدۇق؛
ئەجەبمۇ قالدۇق ئەمدى قۇل بولۇپ.

«قىلچە كەلگەن پەيغەمبەرمەن» دەپ،
ئۆگەتكەن رەسۇل جىھادقا ئۈندەپ،
ھۆرلۈكنىڭ ئىلى دەستۇرى بۇ گەپ؛
تەرك ئەتتۇق؛ قالدۇق، ھەسرەت پىغان يەپ؛
جىھاد دەپ قاچان چىقارمىز سەپ تۈزۈپ.

1998 ـ 05 ـ 06 ـ كۈنى
ئالمۇتا ـ قازاقستان

ئىرادەم سولماس

ئۈمىدلە ياشايمەن، ئىرادەم سولماس،

يادلاپ ھەردەم ۋەتىنىم قەدىرداننى ،
ئەزىز يۇرتۇم ياۋ قولىدا مۇڭداپ قالماي ؛
كۆزىتىمەن تەشنالىقتا سىزىپ ئاڭنى .
1998 ـ 10 ـ 15 ـ كۈنى
ئېسىك ـ قازاقىستان

بىرلىك ئۈچۈن

تارىخلاردا بىرلىك ئۈچۈن ئەلنى چاقلاپ ،
گۈزدۈكلەرنى ياڭراتقانلار ئاز ئۆتمىگەن ،
لېكىن ئەپسۇس، كۆزگە يەتكەن شۇ گۈزدۈكلەر ،
مىللىتىم خۇلقىنى ھېچ ئۆزگەرتمىگەن ،

ھۆرلۈك ئۈچۈن بىرلەشمەيلى ھەمشەھەرلەر ؛
ھەممە بىردەك بىرلەشمەكنىڭ كەلدى دەۋرى .
تارىخىمىز بەردى بىزگە شۇنداق ساۋاق :
ئىناقسىزلىق بېشىمىزغا سالدى جەۋرى .

ئاقسادەتتىن ياخشىلىق يوق ، قاپاسى كۆرۈپ ،
ئارمىنىڭ قاپىسىن ئاچقاندا كەپ ؛
دېيمەن شۇنى مىللىتىمدە ھۆرناقلاشقان ،
ئەڭ خەتەرلىك بىر قاپاسى يۇرتۋازلىق دەپ .

قۇتۇلايلى بۇ ۋابادىن تېزراق بولۇپ ؛
سىكرىپلىرى بىزنى بىرغوپ يوق ئەتمىستىن ؛
مەھرۇم بولۇپ ئۆزۋەشتە ھۆررىيەتتىن ؛
بېشىمىزغا مەڭگۈ ئېغىر دەرت بەتمىستىن .

دەۋايىمىز بىردەك بولسۇن ھۆر ـ ئازاتلىق ؛
ئايرىمايلى قەشقەر ، كۇچار ، ياركەن ، خوتەن ،
ئايرىماقنىڭ دەرتلىرىنى بەكمۇ ئارتتۇق ،
ئۆزكەنتالدۇر ھەممىمىزگە ئورتاق ۋەتەن .

ياڭرىتايلى بۇ داۋانى ھەمقاتار بولۇپ ،

ھۆرلۈك ئۈچۈن بىرگە سوقسۇن ھەممە يۈرەك ،

شائىرلىق : يۈرتۇمدىلا مۆجىزات تىلەيمەن ،

تۈركىستاننىڭ ئازادلىقى خىيال دېمەك .

19995 ـ 01 ـ 13 ـ كۈنى

ئىستانبۇل ـ تۈركىيە

دوست

دوست بار سېنىڭ ئۈچۈن ؛

دوست بار مېنىڭ ئۈچۈن ؛

دوست يۈرگەن سەن ئۈچۈن ؛

ئەرزە ئۆز دۈشمەن ئۈچۈن .

1999 ـ 06 ـ 10 ـ كۈنى

ئىسىك ـ قازاقىستان

ئانا تۇپراق

ئانا بىلەن تۇپراق ئىككىسى بىر مۇقەددەس ،

بۇلارنى بىر ـ بىرىدىن ئايرىش توغرا ئەمەس ،

بۇلارنى ساتقاننىڭ يازىمۇ قەپەس ،

بۇلار ئىككىسى ھەستە شۇنداق بىر نەپەس .

1999 ـ 05 ـ 15 ـ كۈنى

ئالمۇتا ـ قازاقىستان